

(Михея, 1:1-4)

Почуй нас, Господи, і поблагослови нас на вивчення Твого Слова. Амінь.

Дорогі друзі, сьогодні ми приступаємо до вивчення Книги пророка Михея.

КНИГА ПРОРОКА МИХЕЯ

ПЕРЕДМОВА

АВТОР КНИГИ - МИХЕЙ

Важливо дещо знати про цю людину - пророка Михея, та про його послання. В буквальному перекладі його ім'я означає "хто є подібний до Єгови?" Слово має таке ж походження, як ім'я "Михаїл" - так звали архангела - що в перекладі означає "хто подібний до Бога?" У Святому Писанні знаходимо згадку про багатьох Михеїв. Однак цього чоловіка визначено як морешетянина /Мих.1:1/, оскільки він жив у Морешет-Гаті /Мих.1:14/, місцевості на тридцять п'ять кілометрів на південний захід від Єрусалима. Це місце було недалеко від Лашішу. Шановні слухачі! Будьте уважні, не плутайте пророка Михея з його тезками, згаданими у Священному Писанні.

ЧАС: КІНЕЦЬ ВОСЬМОГО СТОРІЧЧЯ ДО НАРОДЖЕННЯ ХРИСТА

Михей був сучасником Ісаї. Він пророкував за часів правління Йотама, Ахаза та Єзекії /Мих.1:1/ - царів Юдеї. Проте його пророцтва відносяться до Самарії та Єрусалима. Самарія була столицею північного царства Ізраїлю, тоді як Єрусалим був столицею Юдеї - південного царства. І хоча Михей був жителем південного царства, велика частина його пророцтв відноситься до північного царства. Він звертався до свого народу в той час, коли північне Ізраїльське царство зазнало нападу з боку Ассирії. І хоча південне царство також було атаковане ассирійцями, саме жителі північного царства потрапили у неволю.

СТИЛЬ ПРОРОКА МИХЕЯ

Михей був сучасником трьох інших пророків, а саме Ісаї, Осії та Амоса. Цілком вірогідно, що Михей товаришував з пророком Ісаєю. Його пророцтво Іноді називали "пророцтвом Ісаї в мініатюрі". Дійсно, ці два пророцтва мають багато чого подібного. Для багатьох людей Книга пророка Михея є найулюбленішою Книгою з усіх малих пророків. Це одна з найчудовіших Книг Святого Письма щодо стилю та мови. Друже мій, якщо ти цінуєш красиву мову, якщо ти захоплюєшся поезією та літературою, тоді ти обов'язково високо оціниш і полюбиш Книгу пророка Михея. Його стиль є гострий і

особистий, його мова є проникливою і лагідною. Водночас стиль пророка Михея є реалістичним, дуже конкретним і, як сказав, репортерським – з нього, безперечно, вийшов би чудовий воєнний кореспондент. Ця невеличка за розмірами Книга є напрочуд гарною; вона поєднує безмежну лагідність та милість Всевишнього Бога з Його рішучістю карати за гріх. Існують кілька відомих виразів, що їх знає майже кожен християнин. Однак дуже часто люди не знають, що ці вирази є словами з Книги пророка Михея. Через темряву покарання, що насувалося пророк Михея ясно і детально роздивився прийдешню славу викуплення та спасіння Ізраїлю – ось що робить цю Книгу визначною.

Пророк Михея проголосив кару Божу, що впаде на міста Ізраїлю та на місто Єрусалим, що в Юдеї. Ці міста були центрами, що мали вплив на весь народ. Розглянуті пророком Михеєм проблеми великого міста залишаються актуальними і в наше сьогодення. Пророк Михея засудив насильство, хабарництво, злочинство, зажерливість, жадобу, прагнення багатства, духовний занепад та статеву розбещеність. Отож, пророка Михея ми можемо назвати "пророком великого міста".

ГОЛОВНА ТЕМА

Дуже важливо зрозуміти головну тему Книги пророка Михея. Як правило, Михея вважають пророком Божого суду та кари. Це видається правильним, оскільки в перших трьох розділах Книги наголос падає на Божий суд та покарання. І хоча справді перші три розділи Книги є звинувачувальними та викривальними, останні чотири розділи є утішливими. Питання, що ставить пророк Михея, є найчудовішими словами Святого Письма. "Хто Бог інший, як Ти?", – питає пророк. Ми подивимося, як Михея поступово розвиває цю тему у своїй Книзі. В перших трьох розділах Книги пророк запитує: "Чи хто інший крім Бога може краще свідчити про ваші переступи і гріхи?" У четвертому та п'ятому розділах він питає: "Хто, окрім Бога, може провіщати майбутнє, хто може утішити людину?" У шостому розділі пророк Михея питає: "Хто може просити так, як просить Всевишній Бог?" І, нарешті, в сьомому розділі пророк говорить: "Хто може прощати, як прощає Бог?" Ось завдяки чому ця маленька книжечка є такою чудовою. Головною темою Книги пророка Михея є Божа кара та Боже спасіння, це є два найважливіших питання, що розглянуті у Книзі. На мою думку, ключовими рядками Книги пророка Михея є 18-й вірш 7-го розділу, де він говорить: "Хто Бог інший, як Ти, що провину прощаєш і даруєш переступ останкові твого спадкоємства? Він не затримає гнів Свій повіки, бо любить милосердя".

Всевишній Бог ненавидить гріх, однак Він любить душі пропавших грішників. Бог має велике бажання спасти їх. Бог називає покарання "дивною та чужою" для Нього роботою. Ця робота є чужою Богові через те, що Він не любить засуджувати і карати людей. Але оскільки Він є святий Бог, котрий ненавидить гріх, Він повинен придушувати будь-яке повстання проти Нього, карати будь-який непослух. Бог не може діяти інакше. Проте Він усе таки любить душі грішників. Бог дуже хоче спасти їх. І Він спасе їх, якщо вони навернуться до Нього.

Цю невеличку за розмірами книжечку можна умовно поділити на кілька частин у цікавий спосіб. Більш природним способом поділення цього пророцтва видається такий: можна помітити, що, по суті, Михей проголошує три послання, кожне з яких він починає закликом "Слухайте!". Ми знаходимо таке звернення пророка в перших рядках першого, третього та шостого розділів його Книги. Перше послання звернене до "усіх народів", тоді як друге адресоване особисто правителям Ізраїлю. Третє послання – це звернення до народу Ізраїлю з закликом покаятися і повернутися до Бога.

Коротко зупинюся ось на якому питанні. Багато років тому група відомих німецьких критиків виступила з нападками на істинність та єдність Книги пророка Михея. Вони розкритикували Книгу Михея з тих самих позицій, що вони критикували пророцтво Ісаї. Проте консервативні богослови дали цим критикам гідну відповідь. Отож, ми не будемо заглиблюватися у вивчення аргументів цих критиків. На мою думку, вельми цікавим є такий факт: пророк Єремія наводив цитати з Книги Михея. Це засвідчує авторитет Михея ще за часів його життя. Знаходимо у Книзі пророка Єремії: "Михей з Морешету пророкував за юдейського царя Єзекії та й промовив був до всього юдейського народу: "Так каже Господь Саваот: Сіон буде розораний, як поле, Єрусалим стане румовищем, а гора, де храм, стане залісною!" /Єр.26:18/. Зрозуміло, що люди приділяли пророку Єремії уваги не більше, ніж вони приділяли пророку Михею. І все, що пророкував Михей стосовно майбутньої долі Єрусалима, сталося точно так, як він провіщав.

Чимало людей, а особливо проповідників, котрі розпочинають свою діяльність, запитують мене, з чого треба починати. Я хочу відповісти не тільки молодим проповідникам, а й взагалі всім, хто має бажання вивчати Біблію. Перш за все необхідно усвідомити, про що йдеться в тій чи іншій Книзі Святого Письма. Про що говорить її автор? Якою є головна тема Книги? В чому суть викладеного у ній послання? У Книзі пророка Михея ми знаходимо таке послання: "Хто є подібний до Всевишнього Бога у проголошенні власної волі, у

провіщенні майбутнього, у звертанні до людей та у пробаченні їх?" Ось в який спосіб, на мою думку, можна поділити Книгу пророка Михея.

РОЗДІЛ 1

Перші три розділи Книги пророка Михея, як я вже казав, є звинувачувальними та викривальними.

ПРОГОЛОШЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ПОКАРАННЯ ЗА СКОЄНІ ГРІХИ

В кожному розділі цієї чудової маленької книжечки ми знаходимо дивовижну, визначну і дуже важливу заяву. Іноді вона сформульована в одному вірші, іноді, як у першому розділі, вона викладена у багатьох віршах. Пророк починає Книгу такими словами:

"Слово Господнє, що було до Михея з Морешету, за Йотама, Ахаза й Єзекії, юдейських царів, що він сприйняв, - про Самарію і Єрусалим"

/Мих.1:1/.

Дозвольте мені знову нагадати вам про те, що Самарія була столицею північного царства. Це місто, збудоване ізраїльським правителем Омрієм, було центром ідолопоклонства. Воно набуло великої слави - або безслав'я - завдяки правителям Ахаву та Єзавель, котрі збудували там храм для поклоніння Ваалу. Самарія стояла у дуже мальовничому місці, однак сьогодні стародавня столиця лежить у руїнах.

Я зробив багато фотографій в тому краї під час подорожі Ізраїлем. Пустинні, полишені людьми руїни засвідчують точність пророцтва Михея щодо долі Самарії.

Слова "Михей з Морешету", зрозуміло, означають, що пророк походив з Морешет-Гату, з місцевості, що на південному заході від Єрусалима. Незважаючи на те, що пророк знаходився в Юдеї, він провіщав про майбутню долю обох ізраїльських царств. Однак його головне послання було звернене до північного царства. Я багато разів замислювався над цим питанням. Його сучасник Ісая був пророком південного царства. Михей, можливо, молодший за Ісаю, вважав, що південному царству вистачить пророка Ісаї, а його Бог закликав пророкувати для північного царства. Друже мій, ти ніколи не зрозумієш пророка Михея неправильно, оскільки він дуже ясно говорить про те, до кого він звертається. Отже, читаємо 2-й вірш з 1-го розділу Книги пророка Михея:

"Слухайте, усі народи! Послухай, ти земле та все, що на ній! Нехай буде Господь Владика проти вас свідком, Господь з храму святого Свого!"

/Мих.1:2/.

"Слухайте, всі народи!" - пророк звертається до ВСІХ народів. Він звертається до тебе, де б ти не був сьогодні. Пророк Михей має важливе послання для нас. Як і всі інші пророки, Михей провіщає за певних обставин. І хоча ці обставини існували в далекому минулому і вже давно зникли, послання пророка не втратило актуальності і в наші дні, оскільки в ньому викладені певні дуже важливі принципи. Пророк Михей викладає філософію діяльності уряду, що складається з людей. Він розглядає справжній та фальшивий авторитет уряду. Книга пророка Михея стала б у нагоді всім урядовцям і державним діячам, що правлять країною. Їм би було корисно ознайомитися з Божою філософією та принципами правління державою. Вирішальне значення мають особистість та характер правителя. Якщо справою займаються ті люди, що треба, тоді все гаразд, тоді діяльність уряду буде успішною. Шановні слухачі! Сподіваюсь, ви не подумаете, що я лізу в політику. Я просто говорю про філософію діяльності уряду, я намагаюся визначити наші сьогоднішні складнощі.

Ми потребуємо в нашому уряді людей, що мають ХАРАКТЕР, що є ОСОБИСТОСТЯМИ. На жаль, багатьох людей цікавить лише чи має той або інший державний діяч приємну зовнішність. Нас часто більше цікавить загальне враження від людини, її харизма, аніж її характер. Пророк Михей розглядає це питання у третьому розділі своєї Книги: "Його голови судять за хабара, його священники навчають за плату, і за срібло ворожать пророки його, хоч на Господа вони опираються, кажучи: "Хіба не Господь серед нас? На нас біда не прийде!" /Мих.3:11/. Михей конкретно говорить про те, що вони мали і фальшивих пророків, і фальшиву, облудну релігію, і фальшивих правителів.

"Послухай, ти земле та все, що на ній!" - оскільки всі ми перебуваємо на цій землі, пророк звертається безпосередньо до кожного з нас.

"Нехай буде Господь Владика проти вас свідком" - Михей закликає Всевишнього Бога бути свідком того, про що він збирається говорити.

"Господь з храму святого Свого" - тоді, як і тепер, Всевишній Бог перебував у Своему храмі, в Своему царстві небеснім. Пророк провіщає Божу кару:

"Бо ось виходить Господь з місця Свого, і зійде вниз, візьме під ноги землі висоти"

/Мих.1:3/.

Яка прекрасна, чудова і поетична мова, хоча і провіщає страшні події.

"Він сходить і ступає по висотах землі". Згадаймо, що на пагорбах і узвишсях знаходилися місця, де люди поклонялися ідолам. Люди встановлювали ідолів у затінку дерев на

вершинах пагорбів. В стародавні часи міста також були розташовані на узвишшях. Обидва міста - і Самарія, і Єрусалим, були збудовані на пагорбах. Наш Господь Ісус Христос зазначав, що збудоване на пагорбі місто неможливо приховати, таке місто здійснює величезний вплив на все довкілля. Якщо таке місто є місцем перебування уряду держави, тоді воно має величезний вплив не тільки на околиці цього міста, але й на весь світ. Так було у часи сивої давнини, те ж саме відбувається і сьогодні. Водночас великі міста є центрами великого гріха. Через це Всевишній Бог покарає їх: "Він сходить і ступає по висотах землі". Пророк провіщає:

"Гори під Ним розтануть, і тануть долини, неначе від вогню віск, немов вода, що вилита на хвилі"

/Мих.1:4/.

"Гори під Ним розтануть, і розтануть долини, неначе від вогню віск". Цілком очевидно, що тут ми маємо зображення вулканічної активності та землетрусів. Схожі на цю картини ми знаходимо в багатьох місцях Святого Письма, від Книги Суддів і до Книги пророка Авакума. Так, наприклад, у 18-му псалмі читаємо: "Земля тоді захиталась і затремтіла; також основи гір затремтіли і захитались, бо Він розгнівався. Вийшов дим з ніздрів Його, і вогонь пожираючий з уст Його, вугілля запалилося від Нього. Він нахилив небеса і зійшов; і темрява під ногами Його. І Він сів на херувима і полетів, і піднісся на крилах вітру" /Пс.18:7-10/. І хоча ці слова є дуже образними і поетичними, вони яскраво і точно змальовують події, що сталися.

Тоді хто контролює та управляє погодою та природними явищами? Всевишній Бог - ось Хто править природою, Хто здійснює землетруси та розбурхує вулкани, ось Хто управляє погодою.

Ось Той, у руці Якого наше життя та доля кожної людини. Нехай Господь благословить вас, дорогі друзі. Ми прощаємося з вами і продовжимо вивчення цієї Книги в наших наступних радіопередачах.